

— Hranilnica ljubljanska se je zopet radodarna skazala. Na prošnjo, ki ste jo sl. vodstvu vložile gospá K. Bleiweisova in gospá E. Eiselnova, kterima so bile v nabiro milodarov za ranjene vojake odločene gornje Poljane, je namreč hranilnica v ta namen darovala lepí znesek od 500 gold. Gospodje uradniki hranilnični so pa še posebej dodali 43 gold. 20 kr.

— Konec šol v Ljubljani bode 15. dne prihodnjega meseca.

— Dopolniti imamo imenik v poslednjem listu imenovanega novega muzejnega odbora s tem, da za denarničarja je bil voljen gosp. A. Dimic.

— Prihodnjo nedeljo (1. julija) poje v trnovski cerkvi pri sv. maši ob 9. uri dopoldne slavnoznani pevski zbor čitalnice naše pod vodstvom gosp. Fabijana. Pela se bo Kempterjeva maša v D-dur z orglami.

— Občespoštovani gosp. Luka Jeran je po dolgem potovanji se srečno iz Carigrada po morji pripehljal v Trst in odtod po železnici domú zdrav in vesel.

— Iz odbora „Matice“ smo za razglas sprejeli sledeče

Naznanilo Matice slovenske.

Zgodovina slovenskega naroda je dovršena. Konec tega tedna se prične razpošiljati g. poverjenikom z vljudno prošnjo, da jo blagovolijo razdeliti udom po imeniku, kterega s to knjigo vred prejmo. Udje imenik dobé s „koledarjem“ in „društvenim poročilom“ meseca septembra. Po 10. §. „Mat.“ pravil morajo družbeniki sami plačevati stroške za pošiljanje društvenih knjig, toraj jih prosimo, da g. poverjenikom povrnejo poštnino. Precej po razpošiljatvi prične se ta knjiga razprodajati po čitalnicah in bukvarnicah, kjer bode veljala 60 kr.; naj se toraj pri tajništvu kmalu oglasé sl. národne čitalnice in bukvarji, kteri jo hočejo prodajati, ter naznanijo, koliko iztisov da želé prejeti; 8 kr. provizije se jim zagotavlja pri vsacem prodanem iztisu.

V imenu odbora Matice slovenske v Ljubljani 25. junija 1866.

Dr. Lovro Toman, prvosednik.

Anton Lézar, odbornik in tajnik.

„Zukunft“ in dolžnost Slovencev.

Kratke pameti je in celó nezrel politikar, kdor misli, da se kateri narod more omejiti s kitajskim zidom, da drugi od njega nič ne izvedó in on od drugih nič. Tem bolj piškava pa je taka misel, ako je narod še dalječ od tistega stanja, da more o sebi reči: „moja narodnost je dogotovljena; vsakdo njene pravice priznava v vsem.“ Dokler tega ni, ima narod vedno bojevati duševni boj, da naposled pravica obveljá. V to pa je treba pomočnikov na bojišču in sicer pravdosrednikov v različnih jezicah, da se resnica razlega na desno in levo. Kakor „Triglav“ in „Draupost“ na ožjem prostoru zagovarjata pravice Slovencev, tako na širocem polji v prestolnem mestu carevine naše časnik „Zukunft.“ Ta časnik je med vsemi novinami edin boritelj za pravo slovansko na Dunaji; iz Dunaja hodi v vse dežele avstrijske, da tû oznanuje resnico in pravico, in to je toliko potrebníše ondi, kjer nimajo nemškega lista, ki bi kosmatim nemškutarskim ušesom resno besedo povedal, kadar je treba. Zato je dolžnost Slovencev, da vsi, kterim srce bije za domovino in ki nemško besedo razumejo, z naročilom podpirajo „Zukunft“, da se brez skrbi more zdržati krepka. Vprihodnje bojo vse 4 strani vsaki dan polne novičine tvarine in pridne oglasiteljce vsega, kar se važnega po svetu godí na bojišču severnem in južnem in sicer po svetu na polji političnem, narodno-gospodarskem, slovstvenem itd. Za četrť leta

veljá „Zukunft“ 3 gold. 50 kr., na mesec dni 1 gold. 30 krajc. Vsak dan se more na novo naročiti, komur je drago.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Na Laškem se je začela vojska. Leta 1859. so bili Talijani srečni 24. junija v boji pri Solferinu; mislé, da jim bode sreča zopet tako mila kakor pred 7 leti, pričeli so v spomin onega dneva tudi zdaj 24. dne t. m. vojsko, — al spodletelo jim je. Iz pisma, ki ga zdolej naznamimo, se vidi, da je laški vojskovodja Lamarmora v pismu od 20. dne t. m. napovedal naši armadi vojsko v 3 dneh. In blizo tako je tudi bilo. Iz Verone je že 23. dne t. m. od vojskovodja naše armade došla novica, da so sovražnikove čete tisti dan po polnoči, 12 ur pred pretekom napovedanega obroka, na več mestih udarile čez reko Minčio (ki mejí našo Italijo), druge sovražnikove čete pa so tudi isti dan prestopile doljni Pad. In 24. dne t. m. ob 10. uri ponoči je nadvojvoda Albrecht iz glavnega stana v Zerbari že poslal sledečo naznanilo: Naša vojska je danes zjutraj prav zgodaj planila iz zašancanega tabora pri Veroni in je posedla vse višave St. Avgustina, Sone in Sommekampagne, na ktere se ni še vlegel sovražnik, in je, okrenivši se proti jugu, napadla talijansko armado. Po hudi bitki in veliki zgubi je naša armada na vseh stranéh sovražnika nazaj potisnila. Naposled smo z naskokom vzeli višavo Kustoca (Custozza) imenovano, in zato imenujem prvi ta boj „boj pri Kustoci.“ Vsa krdela borila so se z nenavadno hrabrostjo; zajeli smo mnogo topov in vjeli okoli 2000 talijanskih vojakov. — Iz tega kratkega naznanila se vidi, da je pri Kustoci bila krvava bitka. Koliko jih je smrt storilo na sovražnikovi strani, koliko na naši, koliko jih je tû, koliko tam ranjenih: to vse se danes še ne vé. Ker talijanska armada ni nič opravila, se je čez Minčio zopet umaknila nazaj. Če tudi se je morebiti v tej bitvi prelilo mnogo krvi na naši strani, veliko veliko vredna je naši armadi že ta zavest, da je vojsko začela szmago. — Kaj dela Garibaldi s svojimi prostovoljci in kaj namerava, še nikjer ni duha ne sluha, ker to, kar „Moniteur“ pripoveduje, da bode predrl skozi Tirole in bavorski armadi nagajal, precej je neverjetno. Toliko iz bojišča na jugu. — Naj zdaj še povemo, kaj se je na laški strani godilo pred začetkom vojske: Tudi kralj talijanski je, kakor je drugej navada, razposlal svojemu narodu razglas, kterega s tem začenja, da pravi, da je minulo 7 let, ko je Avstrija na laške države udarila. „Jez sem zgrabil orožje, da branim prestol, slobodo svojega naroda, čast in imé talijansko, in se borim za pravo naroda talijanskega. Zmaga se je nagnila na stran pravične stvari, tako, da smo skor celo Italijo rešili; al vikši razlogi so nam branili, da nismo oslobodenja dovršili do konca. Ena najplemenitejših dežel ostala je v rokah Avstrije. Vendar nismo iznova hotli begati sveta. Začeli smo notranja dela dovrševati, javnemu blagru izvore odperati itd. Al Avstrija se je iznenade na naši granici začela jačiti in žugati nam z neprijateljskim obnašanjem. Na to nepravilno izazvanje odgovarjam zdaj s tem, da vnovič primem za orožje, a vi ste dali lep izgled, da ste tako hitro in tako navdušeno prihiteli v vrste armade in krdela prostovoljna.“ Potem pripoveduje razglas, da bi bila Italija rada šla v vladarski zbor, al da ga Avstrija ni hotla, in potem sklepa tako-le: „Talijani! Vlado države izročujem kraljeviču Karignanu in primem za meč od Goita, Pastrenga, Palestra in sv. Martino. Duša mi pravi, da bodem izpolnil, kar sem prisegel na grobu svojega velikodušnega očeta. Še enkrat hočem biti prvi vojak talijanske samostojnosti!“ —

General Lamarmora je iz Kremone nadvojvodu Albrechtu, vojskovodju naše armade na Laškem, 20. dne t. m. napovedal vojsko tako-le: Mnogo stoletij je avstrijsko cesarstvo krivo razcepljenja, sužnosti, duševnih in materijalnih nadlog na Laškem. Danes je narod sestavljen; Avstrija ga ne priznava, ker ne neha tlačiti našo najplemenitejšo pokrajino, in iz nje zidati veliki tabor, da se našemu obstanku grozi. Vsi nasveti vlad nič niso pomagali; zato se je vzdignila zdaj vsa dežela itd. Vojska se začne o 3 dneh — piše laški vojskovodja dalje — ako bi pa ta obrok nadvojvodu ne bil po volji, naj mu dá to naznanje. — Iz severnega bojišča nimamo še nič povedati o vojski s Prusom (Prajzom). Pruska armada se razprostira brez nasprotovanja po Saksonii, Hanoveranskem itd., in je poslednji čas tudi na več krajih predrila čez mejo česko (pemsko) (bere se, da v reichenberškem okraji stoji 60.000 Prusov), al tudi to ji je bilo lahko, ker se ji dosihmal nikjer ni nobeden zoperstavljal. Pa kako je to, da vojskovodja Benedek odlašča boj tako dolgo in dopušča Prusom, da rogovilijo tako predrzdno povsod? Odgovor na to ni težak, kakor dunajski „Militär-Ztg“ pravi. Moder vojskovodja mora čakati, da so združene vse sile, ki imajo udariti na sovražnika; al srednje nemške države niso do zadnje ure verjele, da bode vojska, in južno-nemške države so bile tako osupnjene po napovedani vojski, da še toliko niso bile v stanu, da bi se bile same branile! Kadar pa bojo vsi nemški zavezniki na boj pripravljeni in drug z drugim v zvezi, takrat se bo začel krvavi boj in brž ko ne na pruskem Šlezkem. — Tudi kralj pruski Vilelm je (18. dne t. m.) k svojemu narodu pred vojsko govoril. V tem manifestu razlaga na dolgo in široko, da Avstrija od nekdanj dela na to, da bi ponižala Prusko. Kar je Pruski na korist, je Avstrii na škodo — to je hudobna beseda avstrijska. Pruski kralj ne more trpeti tacega zasramovanja naroda svojega. Potem se sklicuje na leto 1813 itd., odvraca od sebe vso krivdo hude vojske, ki utegne priti, in sklepa svoj razglas: „Molimo Vsemogočnega, v čegar rokah je osoda narodov in sreča vojske, da nam blagoslovi orožje naše.“ S tem manifestom je bil ob enem izdan razglas, da 27. dan t. m. je občni molitvini dan za vso Prusko. — Kdor to bere in vé, kako je pruska vlada mēdla štreno, se čuditi mora, da nemške kulturo nosne države ni sram, pohlepnost zakrivati s tolikim nepoštenjem! — Pariški časnik „Presse“ za gotovo trdi, da car ruski je na pismo Napoleonovo odgovoril, da tudi Rusija bode le pazljivo gledala, kaj se godi na bojišču; al če stopi francozka armada na bojišče, tadaj stopi tudi ruska. In kakor „Czas“ pripoveduje, da ste si ruska in avstrijska vlada vsaki dan prijazniše. — V kateri koli list pogledamo, povsod vidimo, da deputacija hrvaška v Peštu ni nič opravila in da vsi poslanci so nevoljni zapustili magjarske gospode, kateri ničesa niso pozabili in ničesa se naučili. „Zukunft“ celó pravi, da bi se mōglo o obnašanji nekega magjarskega prvaka kaj povedati, kar dalječ dalječ sega čez meje neparlamentarnega življenja. Ko je deputacija zapustila Pešt, se je podala na Dunaj pred kralja, ter Njih Veličanstvo prosila, naj bi se kmali sklical deželni zbor, da deputacija njemu naznani, kaj je delala 3 mesece v Peštu, a zakaj da je bil njen razgovor brez vspeha. Njih Veličanstvo je preprijazno sprejelo deputacijo, al zbor se bode sklical — o ugodnem času. — Sliši se tudi, da se bode peštanski deželni zbor razpusil za nekoliko časa, in res brez škode. „Srbobran“ pravi po pravici, da je res že vsemu svetu dolgočasen magjarski deželni zbor, ki že 6 me-

secev vkup sedi, pa še nič ni opravil ne o zaševah avstrijskih v obče, ne o zaševah družih narodov, ki se prištevajo kroni ogerski. Samo bahanje ne velja nič; ako „Magjar Világ“ koledva dunajski vladi, koliko se mora Oggerska Avstrii žrtovati v sedanji vojski, naj bi saj pomislil, da izmed 170.000 vojakov, ki jih dá Oggerska, je Magjarov le 70.000, — 100.000 jih je, ki niso Magjari, ampak drugi narodi.

Račun dohodkov in stroškov za Slomšekov spominek.

Opaska. Imena posameznih dariteljev Laške, Videmske, in Idrijske dekanije in zbirke gosp. Pirca se bodo drugokrat oznanila. Daritelji prejšnjega računa: V Ljubljanski dekaniji so darovali sledeči gospodje: Potočnik Janez 2 gld., Šranec Stane 5 gld., oba na Brezovici; Kajdiž Tomaž 1 gld., Vidmar Janez 1 gld., oba na Dobrovi; Prijatelj Stefan pri sv. Katarini 1 gld., Marešič Jožef na Šmarni gori 1 gld., Namre Anton, župnik v Šmartnu, Malnaršič Jož., kaplan tamo, vsaki 1 gld.; Mali Vatroslav v Polji, Zupin Jožef na Črnučah, Ravnika v Rudniku, Drobnic And. pri sv. Petru v Ljubljani, Toman Janez, Tomec Davorin, Gostiša Jožef, vsaki 1 gld.; Karun Franc v Ljubljani 2 gld., Peterlin Anton na Igu 1 gld. V Lpški dekaniji so darovali: Pintar, župnik v Zalem Logu 2 gold., Skul Valentin, kaplan v Selcah 1 gold., Remic Primož v Loki, Rome Franc, ravnatelj, Jeriha M., Conf. Mon. Horvat Mihael, katehet, Vidmar Jožef, kaplan, Pavlič Andrej, lokalist pri sv. Lennartu, Možina Janez v Javorji, Globočnik v Poljanah, vsaki 1 gold.; Rožič Alojzi, Berčič J., oba v Poljanah vsaki 50 kr.; Zagoda Janez na Trati, Dolinar Franc v Leskovici, Ulčar Blaž v novi Oslici, Šlibar Mart. v stari Oslici, vsaki 1 gld.; Kramar Franc v stari Loki 2 gld. — V Leskovški dekaniji so darovali: Polak Edv. 5 gold., Vovk Janez 2 gold., Zupan Miha 2 gld., Zagorjan Martin 50 kr., Kutner Vatroslav 60 kr., vsi v Leskovcu. Albreht Leopold, Bogolin Miha, oba v Studencu vsaki 50 kr.; Tavčar Anton 2 gold., Železnik Janez 1 gold., Šarabon Valent. 50 kr., vsi na Raki; Gasperlin Kašpar na Bučki 1 gold., Grablovic Jožef pri sv. Jerneji 1 gold., Lesjak Janez v Kostanjevici 3 gold., Markič Matija, Vovk Janez pri sv. Križu, Rant Mart. v Cirklah, Bergant Lovro tudi tam, vsaki 1 gld.; Rebič Franc, Strukelj, oba v Čatežu, vsaki 50 kr.; Zajec Andrej v vel. Dolini 60 kr. — V Novomeški dekaniji so darovali: Arko Jernej 5 gld., Jelovšek Franc 1 gld., Svetličič Matevž 1 gold., Meterc Andrej 2 gld., Kuhel Matija 1 gld. vsi v Novem mestu; Mejač Anton 2 gld., Krese Jožef 1 gld., oba v Šmihelu; Bačnik Jen. v Prečini, Martinec v Bavtovasi, Skrabec, v Toplicah Gruden Jak., podžupnik v Poljanicah, vsaki 1 gold.; Orešnik Jožef v Mehovem 1 gold. 20 kr., Vrščaj Janez v Štopicah, Turk Stefan v Brusnicah, Skala Jakob pri sv. Marjeti, Henigman Peter, Jerin Jakob pri Beli cerkvi, Rome Jožef pri sv. Petru, Rešek Peter v Mirnipeči, vsaki 1 gld. (Dal. prih.)

V Mariboru 1. maja 1866.

Dr. Matija Prelog, denarničar.

Listnica vredništva. Gosp. J. P. v B: Prejeli 14 „Svetovidov“; hvala gosp. vredniku in Vam. Pozdrav g. B. in hvala za poslani knjigi.

Kursi na Dunaji 26. junija.

5% metaliki 57 fl. 50 kr. Ažijo srebra 128 fl. — kr.
Narodno posojilo 63 fl. — kr. Cekini 6 fl. 18 kr.

Žitna cena

v Ljubljani 23. junija 1866.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 30. —
banaške 5 fl. 30. — turšice 3 fl. 40. — soršice 4 fl. 30. — rež
4 fl. 2. — ječmena 2 fl. 84. — prosa 3 fl. 10. — ajde 3 fl. 62. —
oves 2 fl. 65.

Loterijne srečke:

V Trstu 23. junija 1866: **75. 39. 12. 47. 87.**
Prihodnje srečkanje v Trstu bo 4. julija 1865.